

Revisionsrapport

Årlig granskning 2013

**Kommunalförbundet
Norrbottens läns
kollektivtrafikmyndighet**

*Per Ståhlberg
Cert. kommunal revisor
Maj 2014*

Innehållsförteckning

1.	Sammanfattning	1
2.	Inledning	2
2.1.	Bakgrund	2
2.2.	Syfte och revisionsfråga	2
2.3.	Revisionskriterier	2
2.4.	Metod och avgränsning	2
3.	Granskningsresultat	3
3.1.	Förbundets uppdrag	3
3.2.	Förbundsdirektionens styrning och kontroll	3
3.3.	Revisionell bedömning	5

1. *Sammanfattning*

På uppdrag av revisorerna i kommunalförbundet Norrbottens läns kollektivtrafikmyndighet har PwC genomfört en granskning av 2013 års verksamhet. Granskningen syftar bland annat till att utgöra underlag för revisorernas uttalande i revisionsberättelse. Revisionsobjektet i denna granskning är förbundsdirektionen i sin roll som förbundsstyrelse.

Utifrån genomförd granskning görs en sammantagen revisionell bedömning att förbundsdirektionen under år 2013 utövat styrning och kontroll över sitt uppdrag. Bedömningen baseras på att direktionen i sammanträdesprotokoll kan verifiera detta (se avsnitt 3.2).

Vi bedömer emellertid att förbundsdirektionens styrning och kontroll i flera avseenden måste vidareutvecklas. Granskningen visar att direktionen inte i tillräcklig grad följer kommunallag och förbundsordning inom följande områden:

- Budget
- Delårsrapport
- Uppsikt över förbundets aktiebolag

Förbundsdirektionen bedöms inte ha vidtagit aktiva åtgärder utifrån föregående års revision. Granskningen visar att direktionen inte i rimlig grad åtgärdat de brister som noterades i fjolårets granskning.

För framtiden lämnas följande rekommendationer:

- Utveckla budget och verksamhetsplan så att dokumentet uppfyller de krav som ställs i kommunallagen
- Upprätta delårsrapport för år 2014. Rapporten ska därefter överlämnas till medlemskommunerna
- Utveckla uppsikten över förbundets aktiebolag utifrån de krav som ställs i kommunallagen

2. Inledning

2.1. Bakgrund

Landstinget och länets kommuner har kommit överens om att bilda ett kommunalförbund. Från 1 januari 2012 fullgör förbundet bland annat de uppgifter som anges i lag och förordning för kollektivtrafik.

Av kommunallagen framgår att i kommunalförbund ska det som beslutande församling finnas ett förbundsfullmäktige eller förbundsledning. Den beslutande församlingen ska tillsätta en förbundsstyrelse. Om ett förbund är organiserat med en förbundsledning, skall ledningen också vara förbundsstyrelse. I styrelsens uppdrag ingår att förvalta och genomföra verksamheten i enlighet med förbundsmedlemmarnas uppdrag. Som en följd av detta bör styrelsen bygga upp system och verktyg för ledning, styrning, uppföljning, kontroll och rapportering samt säkerställa att dessa verktyg tillämpas på avsett sätt.

Av kommunallagen och god revisionssed följer att revisorerna årligen ska granska all verksamhet som bedrivs inom förbundet. Det politiska ansvaret för verksamheten vilar på förbundsstyrelsen.

Revisionsobjektet i denna granskning är förbundsledningen i sin roll som förbundsstyrelse.

2.2. Syfte och revisionsfråga

Revisorerna uppdrag regleras i kommunallagens 9 kapitel § 9. Inom ramen för denna granskning ska följande revisionsfrågor besvaras:

- Är förbundsledningens styrning och kontroll av sitt uppdrag tillräckligt?
- Är förbundsledningens agerande under granskningsperioden förenligt med fastställd förbundsordning och kommunallagen?

2.3. Revisionskriterier

Följande dokumentation utgör revisionskriterier i granskningen:

- Kommunallagen
- Förbundsordning
- Interna styrdokument som rör granskningsområdet

2.4. Metod och avgränsning

Analys av adekvat dokumentation såsom protokoll, förbundsordning och övriga styrdokument samt kompletterande intervjuer.

I tid avgränsas granskningen i huvudsak till år 2013. I övrigt se revisionsfråga.

3. Granskningsresultat

3.1. Förbundets uppdrag

Kollektivtrafikmyndigheten i Norrbotten är ett kommunalförbund med förbundsdirektion.

Förbundsdirektionen har därmed rollen att fungera som både beslutande respektive verkställande organ. I följande interna styrdokument klargörs de olika rollerna för *förbundsdirektionen*:

1. Förbundsordning (fastställd av förbundsmedlemmarnas fullmäktige)
2. Reglemente för förbundsdirektionen (fastställd av förbundets beslutande organ 2012-02-15)

I *förbundsordningen* regleras bland annat vilka frågor som ska beslutas av förbundets *beslutande organ*.

I *reglemente för förbundsdirektionen* anges bland annat vilka uppgifter som vilar på förbundets *verkställande organ*. I styrelsens uppdrag ingår följande:

- Leda verksamheten och följa de frågor som kan inverka på förbundets utveckling och ekonomiska ställning
- Se till att verksamheten bedrivs på ett rationellt och på ett ekonomiskt sätt
- Vara myndighetens personalpolitiska och personaladministrativa organ
- Upprätta en delegationsordning

Av förbundsordningen framgår att inom förbundet ska finnas ett arbetsutskott. Förbundsdirektionen ska inom sig utse ledamöter till detta utskott.

3.2. Förbundsdirektionens styrning och kontroll

Förbundsdirektionen har haft fyra sammanträden under år 2013: mars, april, september och december. Granskning av sammanträdesprotokoll visar följande:

Styrning av verksamheten

Vid föregående års revision lämnades förslag att direktionen skulle utveckla budget och verksamhetsplan så att dokumentet uppfyller de krav som ställs i kommunallagen. Av kommunallagen framgår att budgetdokumentet ska innehålla:

1. Verksamhetsmål för god ekonomisk hushållning – ska omfatta förbundet och dess företag (1-årig)
2. Verksamhetsplan (1-årig)
3. Finansiella mål för god ekonomisk hushållning – ska omfatta förbundet och dess företag (3-årig)
4. Resultatbudget – kan omfatta förbundet och dess företag (3-årig)
5. Driftbudget (1-årig)

6. Investeringsbudget (1-årig)
7. Finansieringsbudget (1-årig)
8. Balansbudget (1-årig)

Årets granskning visar att direktionen i april 2013 fastställt budget och verksamhetsplan för år 2014. Granskningen visar att budgetdokumentet alltså inte uppfyller ovan angivna krav i lagstiftning.

Förbundsdirektionens styrning av verksamheten har under året framförallt kommit till uttryck i följande beslutsärenden:

- Trafik tillstånd (mars, april, december)
- Delegationsordning (mars)
- Utse attestanter (mars)
- Budget och verksamhetsplan 2014 (april)
- Indexreglering av biljettpriser (december)

Uppföljning av verksamheten

Vid föregående års revision föreslogs att direktionen fastställer en uppföljningsplan för år 2013. Årets granskning visar att direktionen i enskilda ärenden – t ex återrapportering av delegationsbeslut – angett formerna för uppföljning och rapportering. Däremot kan det inte styrkas att direktionen fastställt en övergripande uppföljningsplan.

Samlad uppföljning och redovisning av förbundets verksamhet ska enligt lagstiftning framför allt ske genom delårsrapport och årsredovisning. Vår granskning visar följande:

- Förbundsdirektionen ska, i enlighet med lagstiftning och förbundsordning, årligen upprätta en delårsrapport. Delårsrapporten ska därefter överlämnas till medlemskommunerna.
- Delårsrapportens innehåll regleras i normgivning och förbundsinterna styrdokument. Årets granskning visar att direktionen i december 2013 behandlat tertialbokslut för perioden 1 januari – 31 augusti. Bokslutet uppfyller emellertid inte de formkrav som ställs på en delårsrapport.
- Av tertialbokslutet framgår att det finansiella resultatet för förbundet och koncernen per 31 augusti 2013 är något bättre än budgeterat.
- Direktionen har i april 2013 behandlat förbundets årsredovisning (inklusive koncernräkenskaper) för år 2012. Direktionen beslutar att fastställa redovisningen.

En betydande del av förbundets verksamhet bedrivs genom aktiebolag: Länstrafiken AB (100 %), Norrtåg AB (25 %) och Transitio AB (5 %). Från år 2013 har kommunallagen skärpts när det gäller uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs i bolagsform. Lagstiftningen ställer krav på att förbundsdirektionen årligen prövar om bolagens verksamhet har bedrivits i enlighet med fastställt kommunalt

ändamål/kommunala befogenheter. Denna prövning ska dokumenteras i ett särskilt beslut. Vår granskning visar att direktionen under året inte fattat beslut i frågan.

Granskningen visar att merparten av de ärenden som direktionen behandlat under året är så kallade informationsärenden. Direktionen har under året fått information bl a om följande:

- Eventuellt övertagande av färdtjänst och tillhörande tillståndsgivning från medlemskommunerna
- Samordnat taxesystem för de fyra nordligaste länen
- Norrtåg
- Kundnöjdhet inom länstrafiken 2012 (kollektivtrafikbarometer)

3.3. Revisionell bedömning

Utifrån genomförd granskning görs en sammantagen revisionell bedömning att förbundsdirektionen under år 2013 utövat styrning och kontroll över sitt uppdrag. Bedömningen baseras på att direktionen i sammanträdesprotokoll kan verifiera detta (se avsnitt 3.2).

Vi bedömer emellertid att förbundsdirektionens styrning och kontroll i flera avseenden måste vidareutvecklas. Denna bedömning baseras på att direktionen inte i tillräcklig grad följer kommunallag och förbundsordning inom följande områden:

- Budget
- Delårsrapport
- Uppsikt över förbundets aktiebolag

Förbundsdirektionen bedöms inte i tillräcklig grad ha vidtagit aktiva åtgärder utifrån föregående års revision. Bedömningen baseras på att direktionen inte i rimlig grad åtgärdat de brister som noterades i fjolårets granskning.

För framtiden lämnas följande rekommendationer:

- Utveckla budget och verksamhetsplan så att dokumentet uppfyller de krav som ställs i kommunallagen
- Upprätta delårsrapport för år 2014. Rapporten ska därefter överlämnas till medlemskommunerna
- Utveckla uppsikten över förbundets aktiebolag utifrån de krav som ställs i kommunallagen

2014-05-28

Per Ståhlberg

Projekt- och uppdragsledare